

Spis rzeczy

Wstęp (<i>Andrzej Kojder</i>)	IX
---------------------------------------	----

Część pierwsza PROLEGOMENA DO SOCJOLOGII

Wykłady z ekonomii politycznej (Tłum. <i>Monika Dobrowolska</i>).....	1
[Użyteczność a <i>ophelimity</i>]	1
Współzależność zjawisk społecznych	5
Równowaga społeczna	7
Adaptacja do środowiska	10
Ogólne zasady organizacji społecznej	12
Opieka	17
[Krażenie elit]	20
Grabież — jej przyczyny i skutki	27
Klasy społeczne	30
[Interesy ekonomiczne i walka klas]	34
Ogólne podsumowanie	38
Systemy socjalistyczne (Tłum. <i>Monika Dobrowolska</i>)	41
[Zjawiska subiektywne i zjawiska obiektywne]	41
[Falowy charakter zjawisk społecznych]	48
[Hierarchia społeczna i krążenie elit]	49
[Względna stałość cech ludzkich]	58
Podręcznik ekonomii politycznej (Tłum. <i>Monika Dobrowolska</i> i <i>Anna Zinserling</i>).....	61
[Ogólne zasady metodologiczne]	61
[Zjawiska konkretne a wiedza teoretyczna]	65
[Dwa rodzaje nauk i dwa rodzaje twierdzeń]	67
[Kryteria prawdy naukowej]	70

Działania logiczne i pozallogiczne].....	73
[Relacje obiektywne i relacje subiektywne]	77
[Podstawy teorii działań pozallogicznych]	80
[Uczucia i zależności między nimi]	83
[Krążenie elit]	86
Ogólnie o społeczeństwie ludzkim	

Część druga

TRAKTAT O SOCJOLOGII OGÓLNEJ Tłum. *Magdalena*

Rozpędowska

I. Wstęp	89
II. Działania pozallogiczne	107
III. Działania pozallogiczne w historii doktryn	123
IV. Teorie wykraczające poza doświadczenie	136
Elementy teorii 140. Ogniwa łączące elementy teorii 143. Twierdzenia opisowe 144. Twierdzenia mówiące o prawidłowości doświadczalnej 145. Twierdzenia, które dodają pewien element do prawidłowości doświadczalnej bądź ją pomijają 145. Poszukiwane byty abstrakcyjne poznawane są niezależnie od doświadczenia. Ten typ poznania przekracza poznanie doświadczone 147. Doświadczenie odgrywa niewielką rolę lub nie odgrywa żadnej 147. Autorytet 147. Akceptacja ze strony pewnej liczby konkretnych osób lub ze strony rozumu abstrakcyjnego 147. Fakt istnienia akceptacji 148. Konsekwencje faktu 149. Abstrakcje i zasady uznane niezależnie od doświadczenia są przez nie potwierdzone w sposób przypadkowy i wtórny 150. Przyznaje się doświadczeniu lub sądzi się, że się przyznaje duże znaczenie, lecz w istocie odgrywa ono podrzędną rolę 151	
V. Teorie pseudonaukowe	152
Badane byty abstrakcyjne nie mają w sposób jawny swoich źródeł poza doświadczeniem 152. Byty abstrakcyjne są zwykłymi abstrakcjami dowolnie wydedukowanymi z doświadczenia 152. Mity, legendy i inne tym podobne są rzeczywistością historyczną 153. Mity i opowieści są pojmowane dosłownie 153. Niewielkie i łatwe do wprowadzenia zmiany w dosłownym brzmieniu 154. Mity zawierają pewne elementy historyczne splecione z elementami nierzeczywistymi 154. Mity itp. mają podłoże historyczne, a tok narracji z biegiem czasu został zmieniony 155. Mity itp. są wytworem źle interpretowanego doświadczenia, fałszywego wnioskowania na podstawie realnych faktów 155. Fakty historyczne są modyfikacją pewnego typu albo stanowią ograniczoną serię 156. Mity itp. są naśladowaniem innych podobnych mitów 156. Mity itp. są całkowicie nierzeczywiste 157	
VI. Rezydua	164
Klasa I. Instynkt kombinacji 172. Kombinacje ogólne 173. Kojarzenie rzeczy podobnych lub przeciwieństw 173. Podobieństwo lub przeciwieństwo w sensie ogólnym 173. Rzeczy rzadkie i wydarzenia wyjątkowe 174. Rzeczy i wydarzenia przerażające 175. Stan szczęścia łączony z rzeczami dobrymi; stan nieszczęścia — ze złymi 176. Rzeczy przyswojone wywołujące skutki podobne do własnej natury tych rzeczy, rzadko kiedy przeciwne 177. Tajemnicze działanie pewnych przedmiotów i pewnych gestów 177. Działania tajemne w ogóle 177. Nazwy powiązane w tajemniczy sposób z rzeczami 177. Potrzeba łączenia rezyduów 177. Potrzeba rozumowania logicznego 178. Wiara w skuteczność kombinacji 178. Klasa II. Trwałość agregatów 179. Trwałość związków człowieka z innymi ludźmi i miejscami 179. Więzy rodzinne i więzi zbiorowości pokrewnych 180. Związki z miejscami 180. Związki klas społecznych 180. Trwałość związków	

istot żywych z umarłymi 181. Trwałość związków zmarłego z rzeczami, które należały do niego za życia 181. Trwałość abstrakcji 182. Trwałość prawidłowości 182. Uczucia przekształcone w obiektywną rzeczywistość 182. Personifikacja 182. Potrzeba nowych abstrakcji 183

VII. Rezydua (ciąg dalszy) 184

Klasa III. Potrzeba okazywania uczuć przez czyny zewnętrzne 184. Potrzeba działania przejawiająca się poprzez kombinacje 184. Egzaltacja religijna 184. Klasa IV. Rezydua związane z uspołecznieniem 185. Społeczności specyficzne 185. Potrzeba jednolitości 186. Jednolitość osiągana poprzez działania zwrócone ku samemu sobie 186. Jednolitość narzucana innym 187. Neofobia 187. Litość i okrucieństwo 188. Litość nad sobą przenoszona na innych 188. Instynktowna odraza do cierpienia 188. Świadoma odraza do niepotrzebnych cierpień 189. Poświęcenie dla dobra innych 189. Narażenie życia 190. Oddanie innym swojej własności 190. Uczucia hierarchii 191. Uczucia osób zajmujących wyższe pozycje w hierarchii 191. Uczucia osób zajmujących niższe pozycje w hierarchii 191. Potrzeba akceptacji ze strony zbiorowości 192. Ascetyzm 192

VIII. Rezydua (ciąg dalszy) 194

Klasa V. Integralność jednostki z tym, co jej podlega 194. Uczucia przeciwstawiające się zakłóceniom równowagi społecznej 194. Uczucie równości u jednostek niższych 195. Przywrócenie integralności przez działania skierowane na jednostki, których integralność została naruszona 196. Podmioty rzeczywiste 196. Podmioty wyimaginowane lub abstrakcyjne 196. Przywrócenie integralności przez działania skierowane na tego, kto ją naruszył 197. Agresor rzeczywisty 198. Agresor wyimaginowany lub abstrakcyjny 198. Klasa VI. Rezydium seksu 199

IX. Derywacje 204

Klasa I. Stwierdzenia 208. Fakty doświadczalne lub wyimaginowane 208. Uczucia 208. Klasa II. Autorytet 209. Autorytet jednostki lub wielu ludzi 209. Autorytet tradycji, zwyczajów i obyczajów 210. Autorytet istoty boskiej lub personifikacji 210. Klasa III. Zgodność z uczuciami lub zasadami 211. Uczucia 211. Interes jednostkowy 211. Dowód pseudodoświadczalny 212. Interes zbiorowy 214. Pojęcia prawne 215. Pojęcia metafizyczne 216. Pojęcia nadprzyrodzone 218

X. Dyrewacje (ciąg dalszy) 221

Klasa IV. Dowody słowne 221. Nieokreślony termin wskazujący na rzecz realną oraz nieokreślona rzecz odpowiadająca pewnemu terminowi 222. Termin wskazujący na pewną rzecz i budzący uboczne uczucia lub uboczne uczucia decydujące o wyborze jakiegoś terminu 223. Termin o wielu znaczeniach i różne rzeczy nazwane jednym terminem 225. Metafory, alegorie, analogie 228. Terminy dwuznaczne, nieprecyzyjne, nie mające odpowiednika w rzeczywistości 232

XI. Właściwości rezyduów i derywacji 234

Ogólnie o rezyduach 234. Rozkład i zmiany rezyduów w całym społeczeństwie 235. Rozkład i zmiany rezyduów w różnych warstwach danego społeczeństwa 243. Związki między rezyduami i warunkami życia 243. Wzajemne oddziaływanie rezyduów i derywacji 243. Oddziaływanie rezyduów na rezydua 244. Niezgodne rezydua i ich derywacje 244. Oddziaływanie rezyduów odpowiadających temu samemu zespołowi uczuć 244. Oddziaływanie derywacji na rezydua 246. Oddziaływanie derywacji na derywacje 247. Związek rezyduów i derywacji z innymi faktami społecznymi 249. Jak rozbieżność między rezyduami a zasadami logiczno-doświadczalnymi oddziałuje na wnioski 250. Derywacje o nieokreślonym znaczeniu i ich dostosowywanie do pewnych celów 250. Środki stosowane do osiągnięcia pewnego celu 251. Przeshkody w tworzeniu prawa 254. Cele idealne i ich związki z innymi faktami społecznymi 258. *Cel T* 260. Związki celu *T* z punktem *m*, który rzeczywiście osiągają jednostki, oraz z różnego rodzaju użytecznościami 260. *T* i *m* zlewają się ze sobą albo są niemal identyczne 261. Cele *T* są całkowicie *a priori* oddzielone od użyteczności *m* 263. Rozpatruje się pewne cele 7263. Przeciwstawia się zdecydowanie wyimaginowane cele *T* użyteczności *m* 263. Przypadki pośrednie 263. W jaki sposób *T* łączy się jako skutek z pewnymi przyczynami 263. Charakter dróg prowadzących do celu *T* 265. Związek między przestrzeganiem zasad religijnych i moralnych, a osiągnięciem

268. Zmiana znaczenia przepisów i norm z obiektywnego na subiektywne 269. Kazuistyka. Interpretacja przepisów i norm 269. Rozwiązania obiektywne 270. Stwierdzenie doskonałej zgodności 271. Szczęście i nieszczęście przeniesione w przestrzeni i czasie 271. Szczęście i nieszczęście przeniesione poza świat realny 272. Nie udaje się znaleźć żadnej interpretacji 273. Absolutna negacja; pesymizm 273. Negacja warunkowa. Istnieją dwa różne zjawiska, które mogą mieć pewne punkty wspólne 274. Rozpowszechnianie się derywacji 274. Interesy 275. Zjawiska ekonomiczne 275. Czysta ekonomia 276. Ekonomia stosowana 276. Heterogeniczność społeczeństwa i krążenie jego poszczególnych elementów 276. Elity społeczne i ich krążenie 277. Ogólnie o klasie wyższej i klasie niższej 281

XII. Ogólna forma społeczeństwa..... 283

Elementy 283. Stan równowagi 284. Organizacja systemu społecznego 287. Układ rezydów i derywacji 289. Cechy systemu społecznego 291. Użyteczność 291. Maksimum użyteczności dla zbiorowości w socjologii 293. Rezydów i derywacji w stosunku do użyteczności 296. Stosowanie siły w społeczeństwie 297. Cykle współzależności 304. Kombinacja III 308. Kombinacja IV 308. Ustrój polityczny 309. Rządy posługujące się głównie sprytem i przebiegłością 318. Oscylowanie derywacji w związku z oscylacjami społecznymi 320. Społeczeństwo jako całość 325

XIII. Równowaga społeczna w historii 329

Śmierć 338. Prześladowania, które nie posuwają się aż do kary śmierci: uwięzienie, ruina finansowa, niedopuszczanie do urzędów publicznych 338. Wygnanie, ostracyzm 339. Zachęcanie do członkostwa w klasie rządzącej każdej jednostki, potencjalnie dla tej klasy szkodliwej, pod warunkiem że zgodzi się jej służyć 339

Nota bibliograficzna.....	350
Indeks osób	352
Biblioteka Socjologiczna. Tomy wydane	361